

**3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
2017-2019.**

Κατά τη διετία 2017 – 2018 εφαρμογής του Μελισσοκομικού Προγράμματος 2017-2019 και βάσει του άρθρου 55, παραγράφου 4 του Κανονισμού 1308/2013, περιλαμβάνονταν τα ακόλουθα Μέτρα:

Μέτρο (α)	Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων.
Μέτρο (β)	Καταπολέμηση των εισβολών στις κυψέλες και των ασθενειών, ιδιαίτερα της Βαρρόας.
Μέτρο (γ)	Εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης.
Μέτρο (δ)	Μέτρα στήριξης των εργαστηρίων ανάλυσης προϊόντων μελισσοκομίας με στόχο τη διευκόλυνση των μελισσοκόμων στην εμπορία και αναβάθμιση της αξίας των προϊόντων τους.
Μέτρο (ε)	Μέτρα στήριξης για την ανασύσταση του ενωσιακού μελισσοκομικού κεφαλαίου.
Μέτρο (στ)	Συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων.
Μέτρο (ζ)	Παρακολούθηση της αγοράς.
Μέτρο (η)	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση των προϊόντων στην αγορά.

Το συγχρηματοδοτούμενο ποσό που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα έτη 2017 και 2018 ανήλθε στις 200.000 Ευρώ. Η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κύπρου με βάση τον Κρατικό Προϋπολογισμό για τα έτη 2017 και 2018 ενέκρινε ποσό 180.000 και 183.000 ευρώ, αντίστοιχα.

Κατά το έτος 2017 παραλήφθηκαν συνολικά 344 αιτήσεις, από τις οποίες 310 εγκρίθηκαν ενώ οι υπόλοιπες 34 απορρίφθηκαν, επειδή δεν πληρούσαν τα κριτήρια του Προγράμματος. Για το έτος 2018, παραλήφθηκαν συνολικά 386 αιτήσεις, από τις οποίες 349 εγκρίθηκαν ενώ οι υπόλοιπες 37 απορρίφθηκαν.

Μετά την ολοκλήρωση όλων των απαραίτητων ελέγχων (διοικητικών / επιτόπιων), τα αιτήματα πληρωμής των δικαιούχων αιτητών στάλησαν στον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών. Το συνολικό ποσό των αιτημάτων πληρωμής για το έτος 2017, ανήλθε στις €173.390,92 που αντιστοιχεί σε ποσοστό 96,33% του συνολικού εγκεκριμένου ποσού για το έτος. Για το έτος 2018 το συνολικό διαθέσιμο ποσό περιορίστηκε στις 170.000 Ευρώ λόγω αλλαγής της διαδικασίας πληρωμής και μεταφοράς των πιστώσεων στον ΚΟΑΠ. Ως εκ τούτου αξιοποιήθηκε ποσό 16.790,40 για τις Δράσεις τις οποίες καταβάλλει το Τμήμα Γεωργίας όπως, Α1β, Α1γ και Ε. Το συνολικό ποσό των αιτημάτων πληρωμής για το έτος 2018, ανήλθε περίπου στις

€168.699.07 που αντιστοιχεί σε ποσοστό 99,24 % του συνόλου των διαθέσιμων πιστώσεων για το έτος.

Η Δράση Δ αξιοποίησε μικρό μέρος του συνολικού κονδυλίου, καθώς οι μελισσοκόμοι δεν έχουν επιδείξει το ανάλογο ενδιαφέρον για διεξαγωγή εργαστηριακών εξετάσεων στα μέλια τους όσον αφορά την ΗΜΦ και το Ένζυμο Διασάση καθώς και αναλύσεις κεριού για κατάλοιπα εγγεγραμμένων Κτηνιατρικών Φαρμακευτικών Προϊόντων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της βαρρόας.

ΔΡΑΣΕΙΣ	2017 (€)	2018 (€)
Δράση Α.1α : Συμμετοχή μελισσοκόμων σε μαθήματα κατάρτισης και διάδοσης των γνώσεων.	3360,00	3480,00
Δράση Α.1β: Εξοπλισμός και Αναλώσιμα που αφορούν την Εκπαίδευση	204,00	188,57
Δράση Α.1γ: Τεχνική Στήριξη του Προγράμματος	7500,00	6960,00
Δράση Α2: Λειτουργία Κέντρου Μελισσοκομίας	38,000	38000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ Α: ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	49064,00	48628,57
Δράση Β.1: Χορήγηση εγγεγραμμένων μελισσοφαρμάκων περιλαμβανομένων και ουσιών που προτείνονται στην βιολογική μελισσοκομία, για καταπολέμηση της βαρρόας	44619,75	38410,89
Δράση Β.2: Προσαρμοσμένες κυψέλες (βάσεις με σίτα ή σωλήνες) για την αντιμετώπιση της βαρρόας	19046,74	15767,14
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ Β: ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΡΟΑΣ	63666,49	54178,03
Δράση Γ1: Αντικατάσταση παλαιών και φθαρμένων κυψελών	54926,28	54191,16
Δράση Γ2: Συστήματα παρακολούθησης των μελισσοκομείων	4062,40	1918,91
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ Γ: ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ	58988,68	56110,07
Δράση Δ1: Εργαστηριακές αναλύσεις μελιού και κεριού	230,00	150,00
Δράση Δ2: Εργαστηριακές αναλύσεις μελισσοκομικών προϊόντων	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ Δ: ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	230,00	150,00

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΥΣ		
Δράση Ε1: Μελέτη για τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά αμιγών κατηγοριών κυπριακού μελιού πορτοκαλιάς και θυμαριού	1441,75	1696,40
Δράση Ε2: Μελέτη για τυχόν ανίχνευση αλκαλοειδών Πυρρολιζιδίνης σε μέλια που προέρχονται από <i>Heliotropium Spp.</i> ή <i>Echium Spp.</i>		7936,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ Ε: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		9632,40
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ ΣΤ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	173390,92	168699,07

Από τον πιο πάνω πίνακα προκύπτει ότι τα Μέτρα με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον ήταν τα Α, Β και Γ, για τα οποία το συνολικό ποσό που κατεβλήθη για τα έτη 2017 και 2018, ανήλθε στις €171.719,17, και €158.916,67 αντίστοιχα, και καταλαμβάνει το 99,0% και 94,2% του συνολικού δαπανούμενου ποσού, αντίστοιχα.

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΚΥΨΕΛΩΝ.

Το Τμήμα Γεωργίας εφαρμόζει σύστημα καταχώρισης κυψελών και μελισσοκόμων (Μητρώο) το οποίο αναθεωρείται από την 1^η Σεπτεμβρίου έως και την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους. Στο Μητρώο αυτό καταχωρίζονται τόσο οι μελισσοκόμοι όσο και ο αριθμός των κυψελών που έχουν στην κατοχή τους. Σε όλους τους εγγεγραμμένους μελισσοκόμους αποστέλλεται το έντυπο Τύπος Γεωργίας 320, στο οποίο καταγράφονται τα στοιχεία του κάθε μελισσοκόμου καθώς και ο αριθμός των κυψελών ή εγχώριων τζιβερτιών με μελισσοσμήνη, που βρίσκονται στην κατοχή τους. Για τυχόν νέους μελισσοκόμους ή μελισσοκόμους που πιθανόν να μη λάβουν επιστολή, δημοσιεύεται σχετική ανακοίνωση στα Μ.Μ.Ε, ενώ τα σχετικά έντυπα καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Γεωργίας. Τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία του Τμήματος Γεωργίας ελέγχουν τα στοιχεία που αναγράφονται στις δηλώσεις των μελισσοκόμων, γίνεται καταμέτρηση των δηλωθεισών κυψελών δειγματοληπτικά, σε ποσοστό περίπου 20% και ακολούθως μηχανογραφούνται.

Επιπρόσθετα με το έντυπο αναθεώρησης του Μητρώου, συναποστέλλεται έντυπο στατιστικών πληροφοριών μελισσοκομικών προϊόντων, στο οποίο οι μελισσοκόμοι αναγράφουν εκτός από τα προσωπικά τους στοιχεία, τον αριθμό των μελισσιών που τρυγήθηκαν για την συγκεκριμένη περίοδο τρύγου και τη συνολική ποσότητα μελιού που παρήχθη καθώς και των άλλων προϊόντων κυψέλης. Το έντυπο αυτό συμπληρώνεται από ένα αρκετά μεγάλο αριθμό μελισσοκόμων. Από το δείγμα αυτό εξαγονται οι μέσοι όροι παραγωγής μελιού για την άνοιξη και το καλοκαίρι (περίοδοι τρυγητού) σύμφωνα με τα μελίσσια που τρυγούνται και ανάγονται στον πραγματικό αριθμό μελισσιών που υπάρχουν σύμφωνα πάντα με το Μητρώο.

5. ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ

5.1 Συνολικός αριθμός μελισσοκόμων.

Ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων μελισσοκόμων για τις περιόδους 2017-2018 και 2018-2019, βάσει των στοιχείων που διατηρεί το Τμήμα Γεωργίας, ανήλθε στους 668 και 676 αντίστοιχα.

5.2. Αριθμός μελισσοκόμων με περισσότερες από 150 κυψέλες.

Βάσει των επίσημων στοιχείων του Μητρώου Μελισσοκόμων που διατηρεί το Τμήμα Γεωργίας, για τις περιόδους 2017-2018 και 2018-2019, ο αριθμός των μελισσοκόμων που διαχειρίζονταν περισσότερες από 150 κυψέλες, ανήλθε 70 και 75, αντίστοιχα.

5.3 Συνολικός αριθμός κυψελών που διαχειρίζονται μελισσοκόμοι που κατέχουν περισσότερες από 150 κυψέλες.

Ο συνολικός αριθμός κυψελών των μελισσοκόμων που κατέχουν πέραν των 150 κυψελών, ανήλθε στις 29.782 και 31419, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 60,0% και 61,3% αντίστοιχα, του συνολικού αριθμού μελισσιών που ήταν έτοιμα για ξεχειμώνασμα. Τα στοιχεία αυτά εξήχθησαν κατά την επίσημη αναθεώρηση του Μητρώου Μελισσοκόμων που διατηρεί το Τμήμα Γεωργίας, για τις περιόδους 2017-2018 και 2018-2019.

5.4 Αριθμός μελισσοκόμων που οργανώνονται σε ενώσεις μελισσοκόμων.

Στην Κύπρο δραστηριοποιούνται δύο οργανωμένες ενώσεις μελισσοκόμων, ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Μελισσοκόμων και η Παγκύπρια Κίνηση Επαγγελματιών Μελισσοκόμων. Με βάση τα στοιχεία των δύο Ενώσεων, ο συνολικός αριθμός μελισσοκόμων που οργανώνεται σε αυτές ανέρχεται στα 300 περίπου άτομα.

5.5 Ετήσια εθνική παραγωγή.

Η ετήσια εθνική παραγωγή μελιού κατά τη διάρκεια των ημερολογιακών ετών 2017 και 2018 ανήλθε περίπου στους 515 και 584 τόνους, αντίστοιχα.

5.6 Φάσμα τιμών για το μέλι από διάφορα άνθη στο χώρο παραγωγής.

Το φάσμα τιμών για το μέλι από διάφορα άνθη στο χώρο παραγωγής βάσει στοιχείων που δόθηκαν από μελισσοκόμους κατά την αναθεώρηση του μητρώου μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας της περιόδου 2018-2019, κυμάνθηκε από €4,00 μέχρι €15,00 ανά κιλό, με μέση τιμή €8,76.

5.7 Φάσμα τιμών για το μέλι από διάφορα άνθη, χύμα σε χονδρική πώληση.

Το φάσμα τιμών για το μέλι από διάφορα άνθη χύμα σε χονδρική πώληση, κυμάνθηκε από €3,80 μέχρι €10,00 ανά κιλό, με μέση τιμή €6,08.

5.8 Εκτιμώμενη ετήσια μέση απόδοση σε κιλά μελιού ανά κυψέλη και ανά έτος.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία παραγωγής των ετών 2017 και 2018 και το συνολικό αριθμό κυψελών που καταγράφηκαν κατά τις περιόδους 2017-2018 και 2018-2019, η εκτιμώμενη ετήσια μέση απόδοση μελιού ανά κυψέλη ανήλθε στα 10,4Kg και 11,4Kg, αντίστοιχα.

Η παραγωγή των άλλων μελισσοκομικών προϊόντων σε κιλά παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα, με βάση τα στοιχεία που δήλωσαν οι μελισσοκόμοι κατά την επταετία 2012-2018.

ΕΤΟΣ	ΓΥΡΗ	ΒΑΣ. ΠΟΛΤΟΣ	ΚΕΡΙ	ΠΡΟΠΟΛΗ
2012	1372	6,8	7075	18,8
2013	1195	7,8	7113	23
2014	1967,5	5,8	6337	22,2
2015	2022	10,9	9041	63,8
2016	1946	9,27	8350,5	32,6
2017	1777	7,0	10516	15,24
2018	1745	7,5	12194	31,0

5.9 Εκτιμώμενο μέσο κόστος παραγωγής (σταθερό και μεταβλητό) ανά κιλό παραγόμενου μελιού.

Το εκτιμώμενο μέσο κόστος παραγωγής ανά κιλό παραγόμενου μελιού για το έτος 2018 ανήλθε στα €3,62, εκ των οποίων τα €2,88/κιλό αφορούν το σταθερό κόστος και τα €0,74 το μεταβλητό κόστος.

5.10 Αριθμός Κυψελών

Ο συνολικός αριθμός των κυψελών ανήλθε στις 49.616 και 51.219 βάσει των στοιχείων του Μητρώου Μελισσοκόμων και την καταγραφή των κυψελών για τις περιόδους 2017-2018 και 2018-2019, αντίστοιχα.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ

Λαμβάνοντας υπόψιν την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δύο προηγούμενων ετών εφαρμογής του μελισσοκομικού προγράμματος 2017 – 2018 (Άρθρο 3), τα στοιχεία που παρατίθενται στη μελέτη διάρθρωσης παραγωγής και εμπορίας του τομέα μελισσοκομίας (Άρθρο 5) καθώς και τις υφιστάμενες ανάγκες, διαφαίνονται τα ακόλουθα:

(α) Η ανάγκη των μελισσοκόμων να εκπαιδεύονται στην εφαρμογή των ορθών μελισσοκομικών χειρισμών και πρακτικών καθώς και νέων ή βελτιωμένων τεχνικών σε σχέση με την παραγωγή και εμπορία των μελισσοκομικών προϊόντων. Η ανάγκη αυτή ενισχύεται και από το αυξημένο ενδιαφέρον νέων ατόμων και ανέργων που επιθυμούν να ασχοληθούν με τη μελισσοκομία.

(β) Οι ατομικές επαφές στα μελισσοκομεία από εξειδικευμένο προσωπικό και η στενή επαφή με τους μελισσοκόμους, αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό εργαλείο εκπαίδευσης, το οποίο επιζητείται από το μελισσοκομικό κόσμο.

(γ) Ο περιορισμός της προσβολής από το άκαρι βαρρόα, το οποίο συνεχίζει να αποτελεί το σημαντικότερο εχθρό των μελισσιών της Κύπρου. Αξιοσημείωτο είναι ότι το κόστος των μελισσοφαρμάκων για την αντιμετώπιση του ακάρεως εκτιμάται ότι ανέρχεται στο 22% του συνόλου των δαπανών διαχείρισης ενός μελισσιού (μη περιλαμβανομένων των εργατικών).

(δ) Οι κλιματολογικές συνθήκες του τόπου επιβάλλουν την τακτική μετακίνηση των κυψελών στις διάφορες ανθοφορίες για παραγωγή μελισσοκομικών προϊόντων. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η χρήση κατάλληλων κυψελών, χωρίς φθορές, ρωγμές κ.ά.

(ε) Κατά καιρούς παρατηρούνται προβλήματα στον τομέα μελισσοκομίας που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης, μελέτης και εφαρμοσμένης έρευνας.

(στ) Ο ποιοτικός έλεγχος των προϊόντων κυψέλης κρίνεται πολύ σημαντικός τόσο για την προστασία των καταναλωτών όσο και για την προστασία του ιδίου του προϊόντος. Τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από τους μελισσοκόμους/συσκευαστές/τυποποιητές για τη βελτίωση των παραγόμενων προϊόντων.

(ζ) Διαφαίνεται ότι η τιμή διάθεσης του κυπριακού μελιού στην ντόπια αγορά είναι υψηλότερη από αυτή των εισαγόμενων/διακινούμενων μελιών. Αποτελεί άποψη τόσο των Ενώσεων Μελισσοκόμων όσων και των αρμόδιων Κρατικών Υπηρεσιών ότι η διατήρηση ή/και βελτίωση της ποιότητας του ντόπιου μελιού θα το καθιστούσε ανταγωνιστικό έναντι των υπολοίπων. Η βελτίωση της ποιότητας θα μπορούσε να επιτευχθεί με την κατοχύρωση ενός συστήματος ποιότητας (π.χ. Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης ή Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης).

7. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΟΧΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
--

Οι Στόχοι του Μελισσοκομικού Προγράμματος 2020-2022 καθώς και η συσχέτιση τους με τα Μέτρα του καταλόγου του άρθρου 55, παραγράφου 4 του Κανονισμού 1308/2013, παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

A/A	Στόχοι Μελισσοκομικού Προγράμματος της Κύπρου 2020 - 2022	Συσχέτιση με μέτρα του καταλόγου του άρθρου 55, παραγράφου 4 του Κανονισμού 1308/2013
1.	Κατάρτιση και πληροφόρηση των μελισσοκόμων ως προς τους ορθούς μελισσοκομικούς χειρισμούς και πρακτικές, καθώς και τις εξελίξεις που αφορούν τον τομέα της μελισσοκομίας.	Μέτρο (α)
2.	Τεχνική υποστήριξη των μελισσοκόμων από τις ενώσεις μελισσοκόμων, με τη λειτουργία Κέντρου Μελισσοκομίας.	Μέτρο (α) και (ζ)
3.	Ορθολογική διαχείριση του ακάρεως βαρρόα.	Μέτρο (β)
4.	Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών.	Μέτρο (γ) και (ε)
5.	Ενθάρρυνση της έρευνας για επίλυση προβλημάτων του μελισσοκομικού τομέα και προώθηση των μελισσοκομικών προϊόντων.	Μέτρο (στ)
6.	Διεξαγωγή εργαστηριακών αναλύσεων και άλλων εξετάσεων με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των μελισσοκομικών προϊόντων.	Μέτρο (δ)
7.	Κατοχύρωση μελισσοκομικών προϊόντων σε ΠΟΠ/ΠΓΕ.	Μέτρο (η)
8.	Προώθηση τοπικών μελισσοκομικών προϊόντων.	

Μέτρο (α)	Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων.
Μέτρο (β)	Καταπολέμηση των εισβολών στις κυψέλες και των ασθενειών, ιδιαίτερα της Βαρρόας.
Μέτρο (γ)	Εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης.
Μέτρο (δ)	Μέτρα στήριξης των εργαστηρίων ανάλυσης προϊόντων μελισσοκομίας με στόχο τη διευκόλυνση των μελισσοκόμων στην εμπορία και αναβάθμιση της αξίας των προϊόντων τους.
Μέτρο (ε)	Μέτρα στήριξης για την ανασύσταση του ενωσιακού μελισσοκομικού κεφαλαίου.
Μέτρο (στ)	Συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων.
Μέτρο (ζ)	Παρακολούθηση της αγοράς.
Μέτρο (η)	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση των προϊόντων στην αγορά.

8. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Το Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2020-2022 θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέτρα/Δράσεις:

Μέτρο Α: Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων.

Το εν λόγω Μέτρο περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους δράσεις:

A1.α: Συμμετοχή μελισσοκόμων σε μαθήματα κατάρτισης και διάδοσης των γνώσεων.

Περιγραφή: Η Δράση αυτή αφορά την εκπαίδευση και πληροφόρηση των μελισσοκόμων, σε θέματα σχετικά με την ορθή διαχείριση των μελισσιών, την ορθή εκμετάλλευση του μελισσοκομείου, την ορθή χρήση των εγκεκριμένων μελισσοφαρμάκων, την ορθή επεξεργασία και διατήρηση των μελισσοκομικών προϊόντων και γενικότερα την ορθή μελισσοκομική πρακτική.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Οικονομική ενίσχυση ως αντιστάθμισμα των εξόδων μεταφοράς των εκπαιδευόμενων.

Δικαιούχοι: Μελισσοκόμοι που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο του Τμήματος Γεωργίας.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €3.000

A1.β: Εξοπλισμός και αναλώσιμα που αφορούν τις εκπαιδεύσεις.

Περιγραφή: Η Δράση αυτή περιλαμβάνει τις δαπάνες διεξαγωγής των εκπαιδεύσεων.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Καλύπτονται δαπάνες που σχετίζονται με τη διοργάνωση των μαθημάτων, όπως αγορά εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών, ενοίκιο αίθουσας, εκτύπωση έντυπου υλικού κ.ά.

Δικαιούχοι: Τμήμα Γεωργίας και Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €1.000

A1.γ: Τεχνική στήριξη των εκπαιδεύσεων.

Περιγραφή: Η Δράση αυτή αφορά την παροχή τεχνικής βοήθειας από εκπαιδευτικούς/ερευνητικούς οργανισμούς, ιδιώτες εκπαιδευτές / εμπειρογνώμονες, για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Αγορά υπηρεσιών για τις εκπαιδεύσεις.

Δικαιούχοι: Τμήμα Γεωργίας και Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €4.000

A2: Λειτουργία Κέντρου Μελισσοκομίας

Περιγραφή: Η Δράση αυτή αποσκοπεί στη λειτουργία Κέντρου Μελισσοκομίας από τις Ενώσεις Μελισσοκόμων, το οποίο θα παρέχει τεχνική υποστήριξη και συμβουλευτικές υπηρεσίες προς όλους τους μελισσοκόμους και θα αναλαμβάνει ενέργειες διάχυσης των γνώσεων και πληροφοριών προς το μελισσοκομικό κόσμο και το ευρύτερο κοινό. Επιπρόσθετα, θα αναλαμβάνει ρόλο συνδέσμου μεταξύ των αρμόδιων Κρατικών Υπηρεσιών και των μελισσοκόμων.

Το Κέντρο Μελισσοκομίας θα μπορούσε να αναλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

- (1) την παροχή συμβουλών και τεχνικής – πρακτικής υποστήριξης στους μελισσοκόμους και σε οργανωμένα σύνολα μελισσοκόμων, τόσο εξ' αποστάσεως (π.χ. τηλεφωνικώς) όσο και επιτόπου·
- (2) την ενημέρωση των μελισσοκόμων και των οργανωμένων συνόλων μελισσοκόμων για τα ισχύοντα προγράμματα στον τομέα της μελισσοκομίας·
- (3) τη διάχυση γνώσεων και πληροφοριών προς τους μελισσοκόμους και οργανωμένα σύνολα μελισσοκόμων σε θέματα μελισσοκομίας που απορρέουν από δραστηριότητες των κρατικών υπηρεσιών·
- (4) την οργάνωση και πραγματοποίηση διαφωτιστικών διαλέξεων και ενημερωτικών ημερίδων σε θέματα μελισσοκομίας, μετά από σχετική έγκριση της αρμόδιας αρχής·
- (5) την υποβοήθηση των μελισσοκόμων στη συμπλήρωση αιτήσεων για συμμετοχή στο Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2020-2022 καθώς και σε άλλα κρατικά προγράμματα και σχέδια·
- (6) τη διεκπεραίωση ή υποβοήθηση στις δειγματοληψίες, αποστολή δειγμάτων προς εξέταση / ανάλυση, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες·
- (7) την αποστολή ιωνδμήποτε στοιχείων στην αρμόδια αρχή κατόπιν αιτήματος αυτής·
- (8) τη διατήρηση αρχείου με όλη τη σχετική αλληλογραφία που αφορά το Κέντρο Μελισσοκομίας·
- (9) τη συνεργασία με τις αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες.
- (10) την παρακολούθηση της αγοράς.
- (11) τη διεκπεραίωση / υποβοήθηση διεξαγωγής μελετών, κ.ά.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Θα καλύπτεται μέρος ή το σύνολο των δαπανών για την υλοποίηση των πιο πάνω ενεργειών. Δύναται ο καθορισμός ανώτατης οροφής για τη συνολική επιδότηση.

Δικαιούχοι: Ενώσεις Μελισσοκόμων.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €38.000

Μέτρο Β: Αντιμετώπιση της βαρρόας.

Το εν λόγω Μέτρο περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους δράσεις:

Δράση Β1: Ορθολογική χρήση αδειοδοτημένων φαρμάκων και επιτρεπόμενων σκευασμάτων στη βιολογική γεωργία για αντιμετώπιση της βαρρόας.

Περιγραφή: Η Δράση αυτή αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της βαρροϊκής ακαρίασης, μέσω της ορθολογικής χρήσης αδειοδοτημένων μελισσοφαρμάκων, περιλαμβανομένων και ουσιών που προτείνονται στη βιολογική μελισσοκομία. Η συνταγογράφηση των φαρμάκων είναι απαραίτητο να γίνεται από αρμόδιους λειτουργούς των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Κάλυψη μέρους του κόστους αγοράς αδειοδοτημένων μελισσοφαρμάκων και ουσιών που επιτρέπονται για την αντιμετώπιση της βαρροϊκής ακαρίασης, βάσει του αριθμού των μελισσιών που διαχειρίζεται ο κάθε μελισσοκόμος.

Δικαιούχοι: Μελισσοκόμοι που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο του Τμήματος Γεωργίας.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €63.000

Δράση Β2: Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες.

Περιγραφή: Ενθαρρύνοντας τη χρήση εναλλακτικών μεθόδων με σκοπό την εκτίμηση του βαθμού προσβολής αλλά και τον περαιτέρω περιορισμό των ζημιών που προκαλούνται από το άκαρι βαρρόα, προτείνεται η προσαρμογή στις κυψέλες βάσεων με σίτα ή σωλήνες.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Κάλυψη μέρους του κόστους της αγοράς των ειδικών βάσεων με σίτα ή σωλήνες.

Δικαιούχοι: Μελισσοκόμοι που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο του Τμήματος Γεωργίας.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €10.000

Μέτρα Γ και Ε: Εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης και ανασύστασης του ενωσιακού μελισσοκομικού κεφαλαίου.

Δράση Γ: Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών.

Περιγραφή: Η αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών με καινούργιες, αποσκοπεί στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης των μελισσών αλλά και στη βελτίωση των συνθηκών παραγωγής των προϊόντων μελισσοκομίας καθώς και στη διευκόλυνση των μετακινήσεων των μελισσιών στις διάφορες ανθοφορίες.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Κάλυψη μέρους των δαπανών για αντικατάσταση των παλαιών και φθαρμένων κυψελών με καινούργιες.

Δικαιούχοι: Μελισσοκόμοι που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο του Τμήματος Γεωργίας.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €50.000

Μέτρο Δ: Στήριξη των εργαστηρίων ανάλυσης προϊόντων μελισσοκομίας.

Δράση Δ1: Εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων μελιού και κεριού

Περιγραφή: Η Δράση αυτή περιλαμβάνει εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων μελιού για τα ποιοτικά κριτήρια HMF (υδροξυ-μεθυλο-φουρφουράλης) και ενζύμου Διαστάσης καθώς και αναλύσεις κεριού όσον αφορά τα κατάλοιπα εγγεγραμμένων Κτηνιατρικών Φαρμακευτικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της βαρρόας.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Καλύπτονται δαπάνες του κόστους των εργαστηριακών αναλύσεων των δειγμάτων σε μελισσοκόμους που είναι κάτοχοι τουλάχιστον 50 μελισσιών.

Δικαιούχοι: Μελισσοκόμοι που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο του Τμήματος Γεωργίας.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €6.000

Δράση Δ2: Εργαστηριακές αναλύσεις μελισσοκομικών προϊόντων

Περιγραφή: Η Δράση αυτή περιλαμβάνει εργαστηριακές αναλύσεις των προϊόντων μελισσοκομίας, για καθορισμό των οργανοληπτικών, φυσικοχημικών και μικροσκοπικών χαρακτηριστικών ή/και ποιοτικών κριτηρίων.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Καλύπτεται το συνολικό κόστος των αναλύσεων.

Δικαιούχοι: Τμήμα Γεωργίας, Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και Γενικό Χημείο του Κράτους.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €2.000

Μέτρο Ε: Συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων.

Περιγραφή: Η Δράση αυτή αποσκοπεί στην υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας για προσδιορισμό και επίλυση προβλημάτων που κατά καιρούς απασχολούν τον μελισσοκομικό τομέα. Στη Δράση αυτή περιλαμβάνεται και η διάχυση πληροφοριών και εξελίξεων που αφορούν το μελισσοκομικό τομέα και τα μελισσοκομικά προϊόντα.

Επιδοτούμενες δαπάνες: Καλύπτεται το συνολικό κόστος των δαπανών ερευνητικών μελετών, αγοράς εξοπλισμού, δημοσίευσης, μετάκλησης εμπειρογνομόνων και εκπαιδεύσεων/διαφωτιστικών διαλέξεων.

Δικαιούχοι: Τμήμα Γεωργίας, Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών και Γενικό Χημείο του Κράτους.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €10.000

Μέτρο Στ: Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων κυψέλης.

Περιγραφή: Η Δράση αυτή αφορά την υλοποίηση δραστηριοτήτων που θα στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας του κυπριακού μελιού και των λοιπών προϊόντων κυψέλης. Για το σκοπό αυτό, περιλαμβάνονται ενέργειες που αφορούν τη διαδικασία αναγνώρισης του κυπριακού μελιού ως ΠΓΕ/ΠΟΠ αλλά και ενέργειες προώθησης των τοπικών προϊόντων κυψέλης.

Επιδοτούμενες Δαπάνες: Επιδότηση των δαπανών που αφορούν τις διαδικασίες αναγνώρισης του κυπριακού μελιού ως ΠΓΕ / ΠΟΠ αλλά και συμμετοχής σε εκδηλώσεις προώθησης των προϊόντων κυψέλης.

Δικαιούχοι: Μελισσοκόμοι και Ενώσεις Μελισσοκόμων

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: €13.000

Σημείωση: Τα ποσά που αναφέρονται σε κάθε Δράση του Προγράμματος είναι ενδεικτικά και είναι δυνατόν να τροποποιηθούν, νοουμένου ότι δεν

υπάρχει υπέρβαση του συνολικού ανώτατου ορίου του ετήσιου εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

9. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι επιλέξιμες δαπάνες που περιλαμβάνονται στα Μελισσοκομικά Προγράμματα είναι διαφοροποιημένες και εντελώς διακριτές από αυτές του ΠΑΑ 2014-2020. Παρόλ' αυτά, θα πραγματοποιούνται διασταυρούμενοι έλεγχοι σε αιτήσεις των ακολούθων μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020, σε σχέση με τις Δράσεις Β2 «Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες» και Γ1 «Αντικατάσταση παλαιών και φθαρμένων κυψελών» του Μελισσοκομικού Προγράμματος:

Μέτρο 4.1: Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Μέτρο 6.1: Ενίσχυση πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών

Καθεστώς 10.1.10: Διαχείριση μελισσοσμηνών με σκοπό τη διατήρηση αρμονικής συνύπαρξης με εντομοφάγα πτηνά

Annex-8

10. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΕΛΕΓΜΕΝΟ ΜΕΤΡΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ
--

Με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση του Τμήματος Γεωργίας αλλά και των άλλων Κρατικών Υπηρεσιών, έχουν καθοριστεί οι ακόλουθοι δείκτες επίδοσης για κάθε Μέτρο:

Μέτρο (α)	Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων.	Εκπαίδευση - Πληροφόρηση Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων
Μέτρο (β)	Καταπολέμηση των εισβολών στις κυψέλες και των ασθενειών, ιδιαίτερα της Βαρρόας.	Αδειοδοτημένα σκευάσματα Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων Προσαρμογή βάσεων Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων
Μέτρο (γ) και (ε)	Εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης. Μέτρα στήριξης για την ανασύσταση του ενωσιακού μελισσοκομικού κεφαλαίου.	Αντικατάσταση παλαιών και φθαρμένων κυψελών Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων.
Μέτρο (δ)	Μέτρα στήριξης των εργαστηρίων ανάλυσης προϊόντων μελισσοκομίας με στόχο τη διευκόλυνση των μελισσοκόμων στην εμπορία και αναβάθμιση της αξίας των προϊόντων τους.	Εργαστηριακές αναλύσεις προϊόντων κυψέλης Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων.
Μέτρο (στ)	Συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων.	Έρευνα Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων
Μέτρο (ζ)	Παρακολούθηση της αγοράς.	Στο Μελισσοκομικό Πρόγραμμα δεν περιλαμβάνονται Δράσεις αποκλειστικά για το Μέτρο αυτό, ωστόσο καλύπτεται εν μέρει από τη Δράση Α2. Συνεπώς θα ισχύσουν οι δείκτες επίδοσης του Μέρους (α)
Μέτρο (η)	Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση των προϊόντων στην αγορά.	Ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων

11. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

11.1 Σημείο επαφής αρμόδιου για τη διαχείριση του Μελισσοκομικού Προγράμματος.

Αρμόδια άτομα ως σημεία επαφής για τη διαχείριση του Μελισσοκομικού Προγράμματος ορίζονται :

(α) Χριστάκης Τοφαρής, Λειτουργός Γεωργίας

(β) Χρίστος Χριστοδούλου Λειτουργός Αγροτικών Πληρωμών

11.2 Περιγραφή διαδικασίας ελέγχων παρακολούθησης

11.2.1 Διενέργεια διοικητικών ελέγχων επί των αιτήσεων από τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας παραλαβής των αιτήσεων, ο φάκελος προωθείται στον υπάλληλο αποδοχής, ο οποίος διενεργεί τους ελέγχους για αποδοχή ή όχι της αίτησης, με βάση τον κατάλογο ελέγχου.

Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει :

- έλεγχο της πληρότητας της αίτησης και
- έλεγχο ότι έχουν επισυναφθεί όλα τα απαιτούμενα παραστατικά σε πρωτότυπα ή πιστοποιημένα αντίγραφα.

Στο τέλος της διαδικασίας και σε ημερήσια βάση, ο υπάλληλος αποδοχής ετοιμάζει κατάλογο των αιτήσεων με ελλιπείς πληροφορίες καθώς και επιστολή προς τον αιτητή για προσκόμιση των πληροφοριών που εκκρεμούν εντός 15 ημερών. Αντίγραφο της επιστολής αρχειοθετείται στον προσωπικό φάκελο του αιτητή. Για την προσκόμιση των πληροφοριών, ακολουθείται η ίδια διαδικασία με αυτήν της υποβολής της αίτησης.

Αποτελέσματα ή ευρήματα από τους οπτικούς διοικητικούς ελέγχους ή οποιουσδήποτε άλλους ελέγχους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διορθώσεις, εάν αυτά δικαιολογούνται ως προφανή λάθη ή για την επιβολή κυρώσεων που προνοούνται στην εφαρμογή του Προγράμματος.

Μετά την ολοκλήρωση των πιο πάνω ελέγχων, ο Επαρχιακός Γεωργικός Λειτουργός ετοιμάζει πρακτικό αναφέροντας τους αριθμούς των αιτήσεων που παραλήφθησαν και το διαβιβάζει στη Μονάδα Εξουσιοδότησης Πληρωμών μαζί με τους σχετικούς φακέλους για κάθε αιτητή.

11.2.2 Διοικητικοί έλεγχοι από τη Μονάδα Εξουσιοδότησης Πληρωμών

Κατά την παραλαβή των αιτήσεων, υπογράφεται το σχετικό πρακτικό που διαβιβάστηκε από το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο.

Στη συνέχεια γίνεται καταχώριση των στοιχείων στη βάση δεδομένων και ακολούθως διενεργούνται έλεγχοι, οι οποίοι αναφέρονται πιο κάτω. Οι διοικητικοί αυτοί έλεγχοι γίνονται στο 100% των αιτήσεων χρησιμοποιώντας όλες τις διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης, έτσι ώστε να ελεγχθεί ότι πληρούνται όλες οι πρόνοιες των Δράσεων και να διασταυρωθεί η ορθότητα των δεδομένων που περιλαμβάνονται στις αιτήσεις.

Τονίζεται ότι εφόσον μια αίτηση χαρακτηριστεί απορριπτέα κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε ελέγχου, δεν θα περάσει από τα επόμενα στάδια των διοικητικών ελέγχων.

Έλεγχοι που διενεργούνται:

- **Οπτικός διοικητικός έλεγχος:**

Διενεργείται έλεγχος ορθής μηχανογραφικής καταχώρισης των δηλωθέντων στοιχείων στο μηχανογραφικό σύστημα και διόρθωση τυχόν λαθών. Επίσης διενεργείται έλεγχος ύπαρξης όλων των απαραίτητων παραστατικών που αφορούν κάθε δράση.

Στην κατηγορία των οπτικών διοικητικών ελέγχων συγκαταλέγεται και ο έλεγχος ορθότητας των δηλωθεισών πληροφοριών. Κατά τον έλεγχο αυτό γίνεται προσπάθεια εντοπισμού εμφανών λαθών στη δήλωση του αιτητή μέσω του μηχανογραφικού συστήματος και προσπάθεια διόρθωσης των λαθών, αν αυτά είναι προφανή λάθη που δεν επηρεάζουν το ύψος της καταβαλλόμενης επιδότησης.

- **Μηχανογραφικοί διοικητικοί έλεγχοι:**

Μετά τη διενέργεια των οπτικών διοικητικών ελέγχων, πραγματοποιούνται οι μηχανογραφικοί διοικητικοί έλεγχοι. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει:

- έλεγχο τυχόν υποβολής περισσότερων της μιας αιτήσεων από τον ίδιο αιτητή
- έλεγχο εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης
- έλεγχο αν ο αιτητής είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο που τηρεί το Τμήμα Γεωργίας
- έλεγχο επιλεξιμότητας της αίτησης, με βάση αριθμό κυψελών ή άλλα κριτήρια συμμετοχής για κάθε Δράση.

Με βάση τους καταλόγους των διοικητικών ελέγχων, ο Λειτουργός (υπογράφων) διενεργεί τους πιο πάνω έλεγχους επί των αιτήσεων και ακολούθως ένας δεύτερος Λειτουργός (συνυπογράφων) επαληθεύει τους ίδιους έλεγχους.

Λήψη αποφάσεων μετά τη διενέργεια των διοικητικών ελέγχων

Μετά από τη διενέργεια των αναγκαίων διοικητικών ελέγχων στις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, η Μονάδα Εξουσιοδότησης Πληρωμών προβαίνει στη λήψη των σχετικών αποφάσεων με βάση τα αποτελέσματα και τα ευρήματα των ελέγχων. Οι κυριότερες ενέργειες που μπορούν να γίνουν μετά την ολοκλήρωση των ελέγχων και τη διευκρίνιση των ευρημάτων είναι:

- γραπτή ή / και τηλεφωνική ενημέρωση του αιτητή για να προσκομίσει οποιεσδήποτε πληροφορίες (ελλιπείς ή πρόσθετες) που αφορούν την αίτησή του.

- απόρριψη μέρους ή ολόκληρης της αίτησης.
- έγκριση της αίτησης.

11.2.3 Επιτόπιοι έλεγχοι

Οι επιτόπιοι έλεγχοι αποσκοπούν στη διερεύνηση και / ή επαλήθευση των πληροφοριών που έχουν δηλωθεί σχετικά με τις Δράσεις που αναλαμβάνονται από τον αιτητή. Οι αιτητές είναι δυνατόν να ενημερώνονται, μέχρι 48 ώρες πριν τη διενέργεια του ελέγχου.

Αν ο αιτητής αρνηθεί ή παρεμποδίσει τη διενέργεια ελέγχου από τον ελεγκτή, τότε η αίτησή του απορρίπτεται. Με την υποβολή της αίτησης, ο αιτητής δηλώνει και προσυπογράφει την υποχρέωσή του για αποδοχή οποιουδήποτε ελέγχου (επιτόπιου ή μη), που ο Ανάδοχος αποφασίζει να διενεργήσει για επαλήθευση των δηλωθεισών πληροφοριών.

Όλες οι παρατηρήσεις καταγράφονται σε ειδικό έντυπο επιτόπιου ελέγχου το οποίο υπογράφουν τόσο ο αρμόδιος Λειτουργός όσο και ο αιτητής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του. Τυχόν ενστάσεις στα ευρήματα υποβάλλονται από τον αιτητή στο έντυπο ελέγχου, για τα περαιτέρω. Η παρουσία του αιτητή ή αντιπροσώπου του είναι αναγκαία αφού θα πρέπει να προσυπογράψει το σχετικό έντυπο ελέγχου.

Όσον αφορά τις Δράσεις, στις οποίες δικαιούχοι είναι οι κρατικές υπηρεσίες, θα συμπληρώνεται το έντυπο "Έκθεση Υλοποίησης Δράσεων", από την υπηρεσία που συμμετέχει στην πιο πάνω Δράση.

Για τη Δράση Β1: Ορθολογική χρήση αδειοδοτημένων φαρμάκων και επιτρεπόμενων σκευασμάτων στη βιολογική γεωργία για αντιμετώπιση της βαρρόας θα γίνεται ο επιτόπιος έλεγχος σε δείγμα που θα καλύπτει το 5% των αιτήσεων που θα παραληφθούν. Ο έλεγχος θα αφορά την κατοχή και ενημέρωση του μελισσοκομικού βιβλιαρίου των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, για την εφαρμογή των εγκεκριμένων μελισσοφαρμάκων. Ο επιτόπιος ελεγκτής θα συμπληρώνει το έντυπο επιτόπιου ελέγχου της Δράσης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για συμμετοχή στη Δράση αυτή είναι η ύπαρξη κτηνιατρικής συνταγής με ισχύ εντός της περιόδου που εφαρμόζεται το Μέτρο (ανά έτος). Επιπρόσθετα θα πρέπει να υπάρχουν τιμολόγια/αποδείξεις αγοράς των δηλωθέντων στην κτηνιατρική συνταγή και εντός των χρονικών πλαισίων της συνταγής και του Μέτρου. Στην περίπτωση αγοράς ουσιών που προτείνονται στη βιολογική μελισσοκομία, αυτές πρέπει να συνάδουν με τη σχετική νομοθεσία (Κανονισμός ΕΚ 889/2008). Σημειώνεται, θα πρέπει και στις δυο περιπτώσεις να γίνεται καταγραφή του χρησιμοποιηθέντος φαρμάκου στο μελισσοκομικό βιβλιário.

Για τη **Δράση Β2: Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες** το ποσοστό των αιτήσεων που θα ελεγχθεί θα καλύπτει τουλάχιστον το 5% των αιτητών που συμμετέχουν στην Δράση αυτή και έχουν προσκομίσει τιμολόγια/αποδείξεις για διεκδίκηση ενισχύσεων. Ο επιτόπιος ελεγκτής θα συμπληρώνει το έντυπο επιτόπιου ελέγχου της Δράσης.

Όσον αφορά τη **Δράση Γ: Αντικατάσταση παλαιών ή φθαρμένων κυψελών**, θα γίνεται επιτόπιος έλεγχος σε δείγμα που θα καλύπτει τουλάχιστον το 5% των αιτητών που συμμετέχουν στην Δράση αυτή και έχουν προσκομίσει τιμολόγια/αποδείξεις για διεκδίκηση ενισχύσεων. Ο επιτόπιος ελεγκτής θα συμπληρώνει το έντυπο επιτόπιου ελέγχου της Δράσης.

Η επιλογή του δείγματος θα γίνεται με τη μέθοδο της τυχαίας στρωματοποιημένης δειγματοληψίας.

Επιλογή ποσοστού αιτήσεων για επιτόπιο έλεγχο

Για την επιλογή του κατάλληλου δείγματος ακολουθείται η πιο κάτω διαδικασία:

1. Υπολογίζεται ο συνολικός αριθμός των εγκεκριμένων αιτήσεων ανά δράση.
2. Αποφασίζεται από τον ΚΟΑΠ και τον Ανάδοχο το ποσοστό που θα επιλεγεί για διενέργεια επιτόπιων ελέγχων. Το ποσοστό είναι τουλάχιστον 5 % για τα Μέτρα Β και Γ. Αυτό επιλέγεται με τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία.
3. Η στρωματοποίηση γίνεται με βάση το ποσό που αναμένεται να πληρωθεί ο κάθε δικαιούχος. Ιεραρχούνται δηλαδή οι αιτήσεις από το μεγαλύτερο αναμενόμενο ποσό πληρωμής μέχρι το μικρότερο ποσό.
4. Γίνεται ομαδοποίηση των αιτητών με βάση το πιο πάνω κριτήριο σε ίσες ομάδες που καθορίζονται ανάλογα με το 5% των αιτήσεων ανά Δράση.
5. Δύναται να επιλεγεί και ένα επιπλέον ποσοστό περίπου 20% επί του δείγματος με τυχαία δειγματοληψία. Εάν για παράδειγμα υπάρχουν 300 αιτήσεις για τη Δράση Γ και το ποσοστό που επιλέχθηκε από τον ΚΟΑΠ βάσει της τυχαίας στρωματοποιημένης δειγματοληψίας για διενέργεια επιτόπιων ελέγχων είναι 5%, τότε θα επιλεγούν τυχαία επιπλέον 3 αιτήσεις ($20\% \times 5\% \times 300$). Σε περιπτώσεις κλασματικών υπολοίπων γίνεται στρογγυλοποίηση στη μονάδα.
6. Κάθε αίτηση έχει την ίδια πιθανότητα επιλογής.
7. Ο ΚΟΑΠ ή ο Ανάδοχος έχει το δικαίωμα να αυξήσει τον αριθμό των επιτόπιων ελέγχων σε οποιοδήποτε αριθμό ή ποσοστό κρίνει αναγκαίο.

Εκθέσεις υλοποίησης

Αφού επιλεγεί το δείγμα γίνονται οι πιο κάτω έλεγχοι:

Οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται σε ποσοστά τα οποία αναφέρονται πιο πάνω, μετά το πέρας των διοικητικών ελέγχων και αποσκοπούν στην επαλήθευση όλων των πληροφοριών που εμπεριέχονται στην αίτηση για σκοπούς επιδότησης. Οι επιτόπιοι ελεγκτές συμπληρώνουν και υπογράφουν τα ανάλογα έντυπα επιτόπιου ελέγχου για κάθε Δράση που ελέγχουν ξεχωριστά και καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους στο ίδιο έντυπο.

Για τη **Δράση Α1.α: Συμμετοχή μελισσοκόμων σε μαθήματα κατάρτισης και διάδοσης των γνώσεων**, ο επιτόπιος έλεγχος είναι 100% αφού κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων θα λαμβάνονται παρουσίες από τον υπεύθυνο της εκπαίδευσης. Το ειδικό έντυπο παρουσιών θα πρέπει να είναι κατάλληλα συμπληρωμένο, έτσι ώστε να είναι εφικτή η καταβολή ενίσχυσης στους δικαιούχους.

Για τη **Δράση Α2: Λειτουργία Κέντρου Μελισσοκομίας** θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος αφού πραγματοποιηθούν οι επενδύσεις, ούτως ώστε να επιβεβαιωθεί η αγορά των εν λόγω επενδύσεων. Οι επιτόπιοι ελεγκτές για τη Δράση Α2 θα συντάσσουν έκθεση επιτόπιου ελέγχου σύμφωνα με το έντυπο της έκθεσης επιτόπιου ελέγχου και θα καταγράφουν όλες τις παρατηρήσεις τους στην έκθεση.

Όλες οι παρατηρήσεις καταγράφονται στο έντυπο με τίτλο Έκθεση Επιτόπιου Ελέγχου, το οποίο υπογράφουν τόσο ο αρμόδιος Λειτουργός όσο και ο αιτητής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του. Τυχόν ενστάσεις στα ευρήματα υποβάλλονται από τον αιτητή στο ίδιο έντυπο ελέγχου για τα περαιτέρω. Η παρουσία του αιτητή ή αντιπροσώπου του είναι αναγκαία αφού θα πρέπει να προσυπογράψει το σχετικό έντυπο ελέγχου.

Για τις Δράσεις **Α1.β, Α1.γ, Δ2 και Ε** θα συμπληρώνεται το έντυπο "Έκθεση Υλοποίησης Δράσης" από τον υπεύθυνο λειτουργό του Τμήματος Γεωργίας.

Η **Δράση Β1: Ορθολογική χρήση αδειοδοτημένων φαρμάκων και επιτρεπόμενων σκευασμάτων στη βιολογική γεωργία για αντιμετώπιση της βαρρόας**, πραγματοποιείται την περίοδο με το λιγότερο γόνο στα μελίτσια. Η συνταγή του μελισσοφαρμάκου εκδίδεται από Κτηνιατρικό Λειτουργό. Ο έλεγχος θα αφορά την κατοχή και ενημέρωση του μελισσοκομικού βιβλιαρίου των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, για την εφαρμογή των εγκεκριμένων μελισσοφαρμάκων.

Ο Λειτουργός θα συμπληρώνει και θα υπογράφει το Έντυπο Επιτόπιου Ελέγχου, το οποίο θα υπογράφει και ο μελισσοκόμος ή ο αντιπρόσωπός του.

Για τη **Δράση Β2: Προσαρμογή βάσεων με σίτα ή σωλήνες**, οι ελεγκτές θα επιβεβαιώνουν τόσο τον αριθμό των επιδοτούμενων ειδικών βάσεων όσο και την προσαρμογή τους στις κυψέλες. Οι ελεγκτές συμπληρώνουν και υπογράφουν το ειδικό Έντυπο Επιτόπιου Ελέγχου για τη Δράση Β2.

Όσον αφορά τη **Δράση Γ: Αντικατάσταση παλαιών και φθαρμένων κυψελών**, ο επιτόπιος ελεγκτής θα πρέπει να καταμετρήσει το συνολικό αριθμό των κυψελών του μελισσοκομείου καθώς και τις νέες πλήρεις κυψέλες που αγοράστηκαν με βάση την έγκριση του. Στην περίπτωση που δεν έχει γίνει μετάγγιση των μελισσοσμηνών στις καινούργιες, τότε το σύνολο των κυψελών θα πρέπει να περιλαμβάνει τις υφιστάμενες στο Μητρώο Μελισσοκόμων συν τις καινούργιες. Εάν έχει προηγηθεί μετάγγιση τότε ο συνολικός αριθμός των κυψελών (υφιστάμενων και καινούργιων) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό που κατέχει ο αιτητής στο Μητρώο Μελισσοκόμων του Τμήματος Γεωργίας. Οι καινούργιες κυψέλες θα πρέπει να φέρουν την ενδεδειγμένη σήμανση με τα στοιχεία του μελισσοκόμου. Οι ελεγκτές συμπληρώνουν και υπογράφουν το ειδικό Έντυπο Επιτόπιου Ελέγχου για τη Δράση Γ.

Για τη **Δράση Ε: Προώθηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας**, θα συμπληρώνεται το έντυπο "Έκθεση Υλοποίησης Δράσης", στο οποίο θα περιγράφεται η υλοποίηση των προγραμμάτων στήριξης.

Για τη **Δράση Στ: Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων κυψέλης**, θα συμπληρώνεται το έντυπο "Έκθεση Υλοποίησης Δράσης".

Ο επιτόπιος ελεγκτής για κάθε Δράση που ελέγχει βεβαιώνει παράλληλα ότι δεν έχει καμία συγγένεια ή έννομο συμφέρον με τον αιτητή. Σχετική αναφορά είναι αναγραμμένη στα έντυπα επιτόπιων ελέγχων.

Ο αιτητής στις περιπτώσεις που διορίζει αντιπρόσωπο πρέπει να συμπληρώνει και να υπογράφει το έντυπο εξουσιοδότησης αντιπροσώπου.

Η παρουσία του αιτητή ή αντιπροσώπου του είναι αναγκαία (εάν αυτή ζητηθεί), αφού πρέπει να προσυπογράψει το σχετικό έντυπο του ελέγχου.

Ευθύνη διεξαγωγής των ελέγχων

Την ευθύνη της διεξαγωγής των ελέγχων έχουν αρμόδιοι Λειτουργοί εντεταλμένοι για το σκοπό αυτό, τόσο σε Επαρχιακό επίπεδο, όσο και στο Κέντρο. Γίνεται ο κατάλληλος συντονισμός έτσι ώστε οι έλεγχοι να διεξάγονται οικονομικά και αποτελεσματικά σε επιλεγμένη γεωγραφικά περιοχή σε κάθε επαρχία. Ο Λειτουργός στον οποίο έχει ανατεθεί η διενέργεια του ελέγχου ορίζει την ημερομηνία και την ώρα διεξαγωγής του ελέγχου και ενημερώνει τον αιτητή κατά το μέγιστο 48 ώρες πριν τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Είναι ευθύνη και υποχρέωση του αιτητή, όταν του ζητηθεί, να παρευρίσκεται αυτοπροσώπως ή δια αντιπροσώπου κατά τη διενέργεια του ελέγχου και να συνεργάζεται πλήρως με τον ελεγκτή, παρέχοντας πληροφορίες για κάθε θέμα που ήθελε ο ελεγκτής να εγείρει σε σχέση με τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στην αίτηση.

Ο ΚΟΑΠ ή / και ο Ανάδοχος αναθέτει σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, να διενεργήσει εκ μέρους τους μέρος ή όλων των προαναφερόμενων ελέγχων. Σε αυτή την περίπτωση ο αιτητής έχει τις ίδιες ακριβώς υποχρεώσεις που ισχύουν με την υποβολή της αίτησής του.

11.3 Κυρώσεις

11.3.1 Επιστροφές καταβληθέντων ποσών, τόκοι, άλλες ποινές

Σε περιπτώσεις που διαπιστωθεί ότι καταβλήθηκε σε αιτητή επιδότηση που δεν δικαιούνταν, τότε ο αιτητής είναι υπόχρεος να επιστρέψει το σχετικό ποσό.

Σε περίπτωση που το επιπρόσθετο ποσό που καταβλήθηκε οφείλεται σε λανθασμένες ή παραπλανητικές πληροφορίες που δόθηκαν λόγω σοβαρής αμέλειας του αιτητή, το επιπλέον ποσό επιστρέφεται επιβαρυνόμενο με τόκο. Ο τόκος για τις επιστροφές υπολογίζεται για την περίοδο που μεσολαβεί μεταξύ της κοινοποίησης στον κάτοχο της εκμετάλλευσης, της υποχρέωσης επιστροφής και της επιστροφής ή αφαίρεσης. Το επιτόκιο που θα χρησιμοποιείται θα είναι το βασικό επιτόκιο που θα ισχύει, για οριακή χρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, κατά την ημερομηνία ενημέρωσης του αιτητή της υποχρέωσης του για επιστροφή του επιπρόσθετου ποσού.

Σύμφωνα με το Άρθρο 9 του ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2015/1368 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 6ης Αυγούστου 2015 για τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά και κυρώσεις θα πρέπει να περιληφθεί το άρθρο ως έχει στην πρότασή μας για το προς έγκριση από την ΕΕ πρόγραμμα ως πιο κάτω:

1. Οι τόκοι που προστίθενται στο ποσό των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών που ανακτώνται σύμφωνα με το άρθρο 54 παράγραφος 1, το άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο ε) ή το άρθρο 63 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 908/2014.
2. Σε περίπτωση απάτης ή σοβαρής αμέλειας για την οποία είναι υπεύθυνοι, οι δικαιούχοι, εκτός από την εκ νέου καταβολή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών που έλαβαν και τους σχετικούς τόκους σύμφωνα με το άρθρο 63 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, καταβάλλουν ποσό ίσο με τη διαφορά μεταξύ του αρχικώς καταβληθέντος ποσού και του ποσού που δικαιούνται.

Υπενθυμίζεται ότι σε περιπτώσεις ψευδούς δήλωσης, εφαρμόζεται ο Περί Ψευδών Δηλώσεων Νόμος.

Αν υπάρχουν ενδείξεις για σοβαρή αμέλεια ή σκόπιμη μη συμμόρφωση, ο δικαιούχος θα εξαιρεθεί από το Μελισσοκομικό Πρόγραμμα για το συγκεκριμένο έτος. Πριν γίνει όμως αυτό, θα δοθεί η ευκαιρία στο δικαιούχο να ετοιμάσει γραπτή δήλωση, αιτιολογώντας τις πράξεις του.

11.3.2 Περιπτώσεις μη επιβολής ποινών λόγω ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων

Σε περιπτώσεις διαπίστωσης αποκλίσεων που οφείλονται σε ανωτέρα βία, δεν επιβάλλονται ποινές μείωσης ή αποκλεισμού του συγκεκριμένου αιτητή από τις επιδοτήσεις. Για να θεωρηθεί ανωτέρα βία κάποια περίπτωση θα πρέπει να οφείλεται σε γεγονότα ξαφνικά, απρόβλεπτα και τα οποία ο αιτητής δεν μπορούσε να προβλέψει ή να αποφύγει. Με την επιφύλαξη των συγκεκριμένων περιστάσεων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις μεμονωμένες περιπτώσεις, μπορούν να γίνουν αποδεκτές οι ακόλουθες περιπτώσεις ανωτέρας βίας:

(α) θανάτου του κατόχου της μελισσοκομικής εκμετάλλευσης.

(β) ανικανότητας λόγω προβλημάτων υγείας του κατόχου της εκμετάλλευσης να ασκήσει το επάγγελμά του για μεγάλο χρονικό διάστημα, εφόσον έχει ενημερώσει τον Ανάδοχο και την Αρμόδια Εθνική Αρχή για εξουσιοδότηση άλλου μελισσοκόμου, εγγεγραμμένου στο Μελισσοκομικό Μητρώο, που θα φέρει την ευθύνη φροντίδας της μελισσοκομικής εκμετάλλευσης.

(γ) σοβαρής φυσικής καταστροφής που προκάλεσε σημαντική ζημιά στη μελισσοκομική εκμετάλλευση.

Η γνωστοποίηση των περιπτώσεων ανωτέρας βίας και οι σχετικές αποδείξεις πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς στον Ανάδοχο και στην Αρμόδια Εθνική Αρχή, με την ίδια διαδικασία με την οποία υποβάλλεται η αίτηση στο οικείο Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο.

11.4 Δημοσιοποίηση του προγράμματος

Διατάξεις που διασφαλίζουν ότι το εγκεκριμένο πρόγραμμα δημοσιοποιείται στο κράτος – μέλος

Η Αρμόδια Αρχή καθώς και ο ανάδοχος χρησιμοποιούν διάφορα μέσα και εργαλεία για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος όπως:

- (1) την έκδοση ενημερωτικών εντύπων και εγχειριδίων εφαρμογής για όσους ενδιαφέρονται να συμμετέχουν στο Πρόγραμμα·
- (2) την κοινοποίηση του Προγράμματος στις Ενώσεις Μελισσοκόμων·
- (3) την ανάρτηση του Προγράμματος στις ιστοσελίδες του Τμήματος Γεωργίας και του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών·
- (4) τη διάθεση ενημερωτικών εντύπων από τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία·
- (5) την αποστολή τηλεφωνικών μηνυμάτων προς τους μελισσοκόμους·
- (6) τη δημοσίευση των ανακοινώσεων προκήρυξης του Προγράμματος στα ΜΜΕ και στις ιστοσελίδες του Τμήματος Γεωργίας και του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών.

11.5 Δράσεις σε συνεργασία με οργανώσεις.

Στο Μελισσοκομικό Πρόγραμμα 2020-2022 περιλαμβάνονται Δράσεις που ενδεχομένως να αναλαμβάνονται σε συνεργασία με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις του μελισσοκομικού τομέα. Συγκεκριμένα, η Δράση Α2 λειτουργεί κάτω από την εποπτεία οργανωμένων συνόλων μελισσοκόμων, σε συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες. Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην εν λόγω Δράση περιλαμβάνεται εν μέρει και το Μέτρο (ζ) που αφορά την παρακολούθηση της αγοράς. Πέραν τούτου, στα πλαίσια εφαρμογής των Δράσεων Δ2 και Ε, είναι δυνατή η υποβοήθηση των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών από τις ενώσεις μελισσοκόμων κατά τη διαδικασία της συλλογής δειγμάτων ή και διεκπεραίωσης οποιασδήποτε μελέτης. Τέλος αναμένεται συνεργασία και κατά την υλοποίηση της Δράσης Στ.

Annex-9(v)

11.6 Μεθοδολογία Αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των μέτρων του Μελισσοκομικού Προγράμματος.

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των Μέτρων του Μελισσοκομικού Προγράμματος, θα πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψιν τους δείκτες επίδοσης για κάθε μέτρο και συγκεκριμένα το ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πιστώσεων.